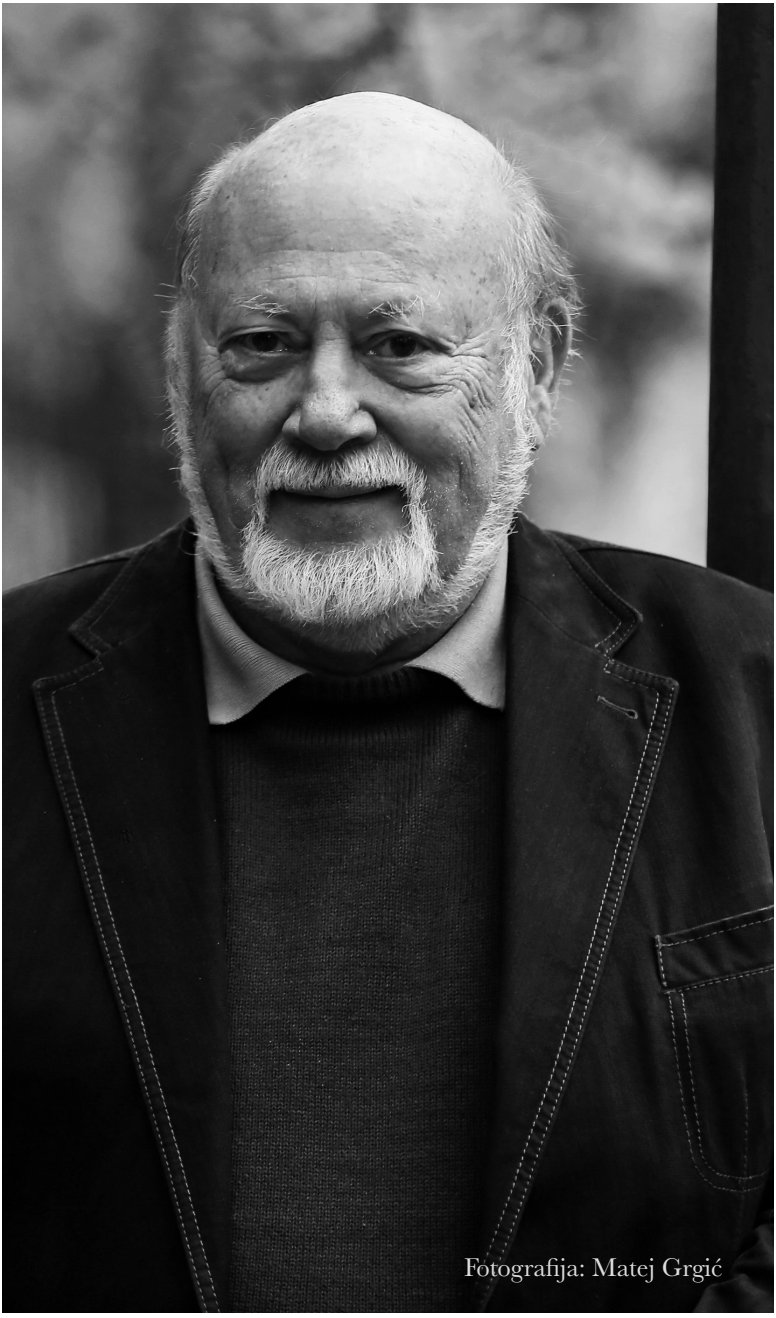
Zoran Juranić

autorski koncert
u povodu 75. rođendana

Srijeda, 26. listopada 2022. u 20 sati
Preporodna dvorana, HAZU, Zagreb

Hrvatsko društvo skladatelja
Cantus d.o.o.

Fotografija: Matej Grgić

Program

O smrti i ljubavi, dvije pjesme na stihove Luke Paljetka (2014.)

Mala teza o smrti
Ni jedna ruža

Margareta Klobučar, sopran i Trio Elogio

(Petrit Çeku, Pedro Ribeiro Rodrigues i Tomislav Vukšić, gitare)

Trijalog, za gitarski trio (2018.)
Trio Elogio

***Pjesmice sa dna* škrinje**, na narodne tekstove iz Dalmacije (2020.)

Mare moja, dušo moja
Ninaj, ninaj, zlato moje
Savila se tuga oko mene
Oj, pitomi sokole

Margareta Klobučar, sopran i Maroje Brčić, gitara

Bagatelle za kućnu upotrebu, za četiri gitare (2021.)

Mosso
Omaggio a Nino Rota – Allegretto
Andante molto comodo
Vivace

članovi Trija Elogio i Maroje Brčić, gitara

Damenball, za klavir četveroručno (2021.)
Kosjenka Turkulin i Iva Ljubičić Lukić, klavir

Apsyrtides, fantazija za rog i klavir (2022.)
Bánk Harkay, rog i Filip Fak, klavir

Sonata za klarinet i klavir (2022.), praizvedba

Andante
Allegro non troppo

Davorin Brozić, klarinet i Filip Fak, klavir

O djelima s programa

Za autorski koncert u povodu svoga 75. rođendana akademik Juranić odabrao je instrumentalne i vokalnoinstrumentalne komorne skladbe nastale u posljednjih osam godina, odnosno – ako izuzmemo najstarije među njima, dvije pjesme *O smrti i ljubavi* (2014.) – u posljednje tri godine.

Pjesme ***O smrti i ljubavi*** nastale su na stihove književnika i prevoditelja, akademika Luke Paljetka (Dubrovnik, 1943.), autora u čijem je pjesništvu, obilježenome postmodernim spojem tradicije i moderniteta, Juranić prepoznao poetiku srodnu svojoj. Njihova je suradnja iznjedrila Paljetkovu prilagodbu vlastite farse, *Govori mi o Augusti* (1974.), u libreto za Juranićevu najnagrađivaniju operu (1978. – 1999.) te zajedničku prilagodbu Paljetkova teksta za radiodramu *Posljednji ljetni cvijet* (1989.) u libreto za Juranićevu opernu fantaziju (2012. – 2013.).

„Dvije najveće tajne našeg postojanja – Smrt i Ljubav – od pamtivijeka nadahnjuju pjesnike, slikare, glazbenike… U Paljetkovim pjesmama ovog malog diptiha Smrt je odjevena u smirujuću i snovitu utjehu poput one u zadnjem stavku Fauréova Requiema, dok je razigrani trijumfalizam Ljubavi, utjelovljen u simbolu ruže, predstavljen kao imperativna potreba ljudskog postojanja. Tim sam ključem pokušao odškrinuti vrata mnogostrukih pjesnikovih vizija, kao i naći skrivene šifre uglazbljivanja te poezije; paradoksalno, Paljetkov se savršeno muzikalni stih svojim čestim opkoračenjima opire jednostavnoj glazbenoj periodizaciji, pa nije bilo lako pronaći put do pune korespondencije stiha i glazbe. No kombinacija zvuka gitara i ženskoga glasa pružila mi je mogućnost poetskog i zaigranog pristupa stihovima, na zasadama tradicionalnoga glazbenoga govora koji – pogotovo u drugoj pjesmi – prirodno korespondira s Paljetkovom ludičkom raspjevanošću.“ (Juranić, 2014.)

Prvu pjesmu, *Mala teza o smrti*, Juranić je oblikovao kao dvodijelnu pjesmu s prologom i epilogom, u kojoj stih – tezu – iz naslova: *Smrt, to je samo drugi poredak istih stvari* pri svakom njegovu ponavljanju u dionici glasa drukčije ritmički nijansira, zadržavajući isti metar u inače bogatoj polimetričkoj horizontali, što ga naglašuju akordičke strukture triju gitara, koje potom kreću svojim putom – prva i druga gitara paralelno, a treća u protupomaku ili akordima, stvarajući tako i u glazbi „drugi poredak istih stvari". Drugi dio pjesme u dionici glasa dugim notnim vrijednostima naglašuje riječi *tijelo*, *zvijezde*, *kapci*, *povijest*, *bijelom, čeka*, uz iste ritmičke pokrete triju gitara. Riječ *smrt* Juranić pri svakom ponavljanju sve više naglašuje (od *p* do *ff*), što snažno odjekuje unutar dinamičkog raspona skladbe, koji se kreće od *p* do *mf*.

Ni jedna ruža, prokomponirana je pjesma s gitarskim preludijem, interludijima i postludijem. Svaka od njezine četiri strofe različitoga karaktera završava refrenom na stih *No si puede vivir sin amar!* u maniri fandanga. I tu Juranić pomno slijedi stih, rimu i metar pjesničkoga predloška koji neodoljivo odiše tradicijom. Juranić diptih povezuje kratkim motivom iz prve pjesme na kraju druge. U obje pjesme kromatikom zasićena dionica mezzosoprana ima ravnopravne partnere u dionicama triju gitara.

Pjesme su 16. kolovoza 2014. na Dubrovačkim ljetnim igrama praizveli Renata Pokupić i Dubrovački gitarski trio.

„*Juranićeva glazba za Paljetkove pjesme zvuči neoekspresionistički s potrebnim detaljima koji su obojali pjesnički predložak. Renata Pokupić i u suvremenom glazbenom izričaju odabranih pjesama pokazala je svoju pjevačku vještinu. Pritom je imala sigurnu podršku u Dubrovačkom gitarskom triju ...*". (Ileana Grazio: Suvremena hrvatska vokalna baština, *Klasika.hr*)

Svoju prvu skladbu za gitaru Juranić je napisao za najuglednijega hrvatskoga gitarista, Darka Petrinjaka, 1999. i otad su njegove skladbe za gitaru na repertoaru svih hrvatskih gitarskih ansambala. O tome koliko gitaristi cijene njegove skladbe, govori činjenica da je upravo njegov ***Trijalog*** bila jedina hrvatska skladba praizvedena na koncertu što ga je Zagrebački gitarski trio održao u povodu 35 godina djelovanja. Naslov djela ne sugerira samo broj izvođača nego i trodijelnost forme, s uvodnim motivom (*Andante maestoso*) koji instrumenti donose jedan za drugim, čime se naglašuje njihova samostalnost. Dijelovi skladbe ispunjeni su naizmjeničnim homofonim i imitativnim odsjecima: prvi i treći obilježavaju triole, a drugi sekstole. Svaki je odsjek sve polimetričniji, kao razgovor koji se zahuktava, s kulminacijom na kraju.

„Zamišljena kao ravnopravni razgovor triju glazbenika, ova skladba ima tri odsjeka – brzi, polagani i fugirani brzi, kojima prethode uvodne konverzacije u kojima poput kurtoaznih pozdrava svirači nastupaju jedan za drugim; iako građen na istom motivu, svaki je od ta tri uvoda djelomično melodijski i ritmički promijenjen i uvodi u odsjek kojemu prethodi. U završnom slobodnom fugatu glavu teme, koja se kao pregnantan ritmički signal pojavljuje već u prvom odsjeku, uvijek donose sve tri gitare, da bi se na vrhuncu pojavio u forte dinamici glavni motiv polaganog odsjeka, zaokruživši time dvostruku motivičku ulančanost skladbe.“ (Juranić, 2022.)

Godine 2020. Juranić je iz bogate zalihe dalmatinske tradicijske poezije odabrao četiri ***Pjesmice sa dna škrinje*** koje govore o ljubavi – momačko-djevojačkoj (*Mare moja, dušo moja*, *Savila se tuga oko mene*, *Oj, pitomi sokole*) i majčinskoj (*Ninaj, nanaj, zlato moje*). Zapisali su ih Olinko Delorko (Konavli, Split) i Krešimir Mlač (Prvić Luka). Konavoski ljubavni dijalog *Mare moja, dušo moja*

Juranić je uobličio u dvodijelnu pjesmu s uvodom i kodom, a bez puno promjena metra, zadržavajući ipak kromatikom bogatu melodiku i harmoniju. Uspavanka, također iz Konavala, *Ninaj, nanaj, zlato moje*, trodijelna je pjesma; *Savila se tuga oko mene* iz Prvić Luke u Juranićevoj je uglazbi prokomponirana trodijelna tužaljka, dok je *Oj, pitomi sokole* iz Splita oblika *scherza*. U sve pjesme ciklusa uvode gitarski preludiji, a strofe ili njihovi dijelovi odvojeni su interludijima. Juranić se suzdržao od obilne uporabe horizontalne polimetrije, zadržavajući ipak kromatikom bogatu melodiku i harmoniju, bez puno dinamičkih sjenčanja. Vezu s tradicijskom glazbom Juranićeva uglazba u najvećoj mjeri pokazuje simetričnošću, proporcionalnošću dijelova pjesama.

Ciklus su na Dubrovačkim ljetnim igrama praizveli mezzosopranistica Janja Vuletić i gitarist Maroje Brčić, 8. kolovoza 2020. u atriju Kneževa dvora.

„Lapidarnost i izražajna iskrenost tih stihova zahtijevala je odgovarajuću glazbenu nadgradnju koja, iako lišena direktnih folklornih asocijacija, nastoji sačuvati komunikativnu neposrednost predložaka, unatoč zahtjevnoj teksturi i razvijenijem korespondiranju gitarske i vokalne dionice, u granicama proširene tonalitetnosti.“ (Juranić, 2020.)

—

Dvije godine poslije *Trijaloga* za tri gitare Juranić za Hrvatski gitarski kvartet sklada ***Bagatelle za kućnu upotrebu*** (2021.). Prva je bagatela, *Mosso*, trodijelna pjesma s kodom, *Andante (quasi doppio meno) – Mosso*. Osjećaju nestalnosti, kolebljivosti doprinose stalne mijene metra. *Omaggio a Nino Rota* (*Allegreto*) melodiozna je trodijelna pjesma sjetna ugođaja, s kodom. *Andante molto comodo* dvodijelna je pjesma ugođaja barkarole, u kojoj se glavni eterični motiv prvoga dijela pretapa iz dionice u dionicu, dok se glavni triolski motiv drugoga dijela pri ponavljanju prvoga pojavljuje poput male prijetnje idiličnome ugođaju prvog dijela. Dvodijelni

Vivace oprečnog je karaktera, čija odlučnost i čvrstoća proizlaze iz uglavnom homofonog sloga i stalnog, nepromjenjivog metra.

Uz praizvedbu skladbe u Sisku, 13. listopada 2021., skladatelj je napisao sljedeći komentar:

„Naslov ovih četiriju minijatura sugerira nepretencioznost i namjeru ugodne glazbene komunikacije četvero vrhunskih glazbenika. Mislim da sastav kvarteta – bio on gudački, puhački, gitarski ili neki drugi – pruža idealan okvir zajedništva u jednakosti, nadopunjavanju i uživanju u muziciraju. Iako raspored bagatela sugerira ciklički oblik sheme brzo – skercozno – polagano – brzo, njihova povezanost ostaje na razini kontrasta, bez motivičke povezanosti. U drugoj sam bagateli nastojao odati počast Ninu Roti, čija je filmska glazba svojom planetarnom popularnošću zasjenila ne manje uspio opus njegove 'ozbiljne' glazbe neoklasicističke jasnoće, elegancije i duha."

—

Najbrojniju skupinu djelā svoga opusa – komornu instrumentalnu glazbu – Juranić je u dvije nepune godine obogatio s čak četiri skladbe i sve ih je uvrstio na program večerašnjega koncerta.

Njima pripada i ***Damenball***, skladba za klavir četveroručno, niz od sedam odsjeka plesnoga (i manje plesnoga) karaktera. Uvodni se *Andante maestoso* poput Musorgskijeve *Promenade* djelomično ponavlja nakon pojedinih odsjeka (*Molto moderato*, *Allegretto*, *Tempo di Valse*, *Andante calmo*, *Allegro*), postajući tako sadržajnim i formalnim središtem skladbe.

„Kad su me dvije šarmantne pijanistice, Kosjenka i Iva, zamolile da im napišem nešto za klavir četveroručno, odmah mi je pao na pamet ovaj naslov, koji sugerira razigrani i nepretenciozni karakter skladbe. U njoj se, povezane uvodnim bitonalnim motivom kojim će u variranom obliku skladba i završiti, nižu manje cjeline uglavnom plesne igrivosti, koje nastoje skrivenim asocijacijama podsjetiti na vremena frivolne bezbrižnosti, tako daleka današnjem sumornom svijetu." (Juranić, 2021.)

Na narudžbu Osorskih glazbenih večeri Juranić je ove godine napisao fantaziju za rog i klavir koju je nazvao ***Apsyrtides***, prema zajedničkom imenu za cresko-lošinjsko otočje u antičko doba, kada i Osor dobiva ime Apsoros, prema grčkome junaku Apsirtu, jednom od protagonista mitološke priče o Argonautima. Skladba impresionističkog ugođaja niže kontrastne odsjeke: idilični *Andante*, skercozni *Poco allegro*, ekspresivni *Poco adagio* na koji se nadovezuje *Poco piu calmo e semplice* s prepoznatljivim primorsko-istarskim motivom te na kraju razigrani *Allegro con brio* i klavirski *Allegro*, koji zaokružuju stavak podsjećanjem na uvodni odsjek, *Andante*.

„Iako sam čestim posjetima i ljetovanjima emotivno vezan za Cres i Lošinj, Apsyrtides ni u kojem slučaju nije programska glazba. Lovci na asocijacije možda će se moći pohvaliti da su u pojedinim dijelovima skladbe naslutili kliktanje bjeloglavih supova, blejanje ovaca, drevnost Valunske ploče i glagoljaškog pojanja, no tkivo i formalni plan ovog djela vođeni su samo glazbenim razlozima. Iako je u podnaslovu definirana kao fantazija, skladba odaje obrise prokomponirane četverodijelnosti prema ustaljenom obrascu umjereno – skercozno – polagano – brzo. Jedinstvu u različitosti pomaže stalna prisutnost punktiranog motiva kojim skladba počinje i završava te tematska srodnost melodijskih fraza, često u prerušenom obliku.“ (Juranić, 2022.)

Tematsko i harmonijsko ishodište najnovijega Juranićeva djela, **Sonate za klarinet i klavir** (2022.), sažeto je u šest uvodnih akorada u klaviru (*Andante*). Iz te zalihe skladatelj dalje gradi trodijelni prvi stavak, u kojemu će glavni dijelovi biti odvojeni (najavljeni) upravo tim motivom. Napetost u prvoj temi klarineta donose uzlazni skokovi velike septime, s naknadnim smirajem u silaznim oktavama, dok druga tema počinje uzlaznim kromatskim nizom.

Drugi stavak Sonate (*Allegro non troppo*) gotovo je klasični rondo, u kojemu su prijelazi između dijelova povjereni klaviru. Na početku posljednjega dijela Juranić zaokružuje skladbu reminiscencijom na prvu temu prvoga stavka. U tom svom prvom djelu za klarinet i klavir nakon mladenačke *Elegije* iz 1962. Juranić koristi klarinet u punom rasponu melodijskih, registarskih, ritmičkih i agogičkih mogućnosti, koje klaviru ne ostavljaju mnogo prostora ni potrebe za melodijskim intervencijama, osim samostalnih nastupa u prijelaznim pasažama.

Životopis

Dirigent i skladatelj, akademik Zoran Juranić rođen je 25. lipnja 1947. u Rijeci, gdje je završio gimnaziju i srednju muzičku školu. Od 1965. studira na Muzičkoj akademiji u Zagrebu najprije glazbenu teoriju, zatim kompoziciju kod prof. Stjepana Šuleka i dirigiranje kod prof. Igora Gjadrova. Nakon diplome dirigiranja 1972. dobiva mjesto zborovođe u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, gdje je od 1988. stalni dirigent, a od 2002. do 2005. i ravnatelj Opere. Surađivao je i s drugim našim opernim kazalištima, pa je 1989. – 1990. bio umjetnički ravnatelj Opere HNK-a Ivana Zajca u Rijeci, a 1992. – 1995. i 1997. – 2002. Opere HNK-a u Osijeku. Uz to je od 1975. bio (s prekidima) honorarni predavač na Muzičkoj akademiji u Zagrebu te na Pedagoškoj akademiji u Osijeku i područnim odjelima kazališne Akademije u Rijeci i Osijeku. Od 2005. do 2010. radi na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u zvanju redovitog profesora. Bio je stalni gost dirigent Opere Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu, a od 2009. šef je dirigent Društvenog orkestra Hrvatskoga glazbenog zavoda u Zagrebu.

Kao dirigent debitirao je 1970., dok je za opernim pultom prvi put nastupio 1977. u HNK-u u Zagrebu, vodeći predstavu Verdijeva *Trubadura.* Uz niz simfonijskih i koncertantnih skladbi njegov repertoar obuhvaća pedesetak opernih djela iz svih stilskih razdoblja. Nastupao je u svim zemljama bivše Jugoslavije te u Italiji, Francuskoj, Njemačkoj, Mađarskoj i bivšem SSSR-u.

U njegovu skladateljskom opusu ističe se operna farsa *Govori mi o Augusti* (prema djelu Luke Paljetka), praizvedena 1999. na Muzičkom biennalu u Zagrebu, operna sapunica *Pingvini* (Hamburg i Zagreb, 2007.), operna fantazija *Posljednji ljetni cvijet* (opet prema predlošku Luke Paljetka), koja je praizvedena u Novom Sadu 2013. te potom izvedena u Zagrebu i Szegedu

(Mađarska): tom je prigodom TV kanal *Arte* izravno prenosio predstavu na internetu, što je bio prvi međunarodni internetski prijenos neke hrvatske opere. Godine 2021. s velikim je uspjehom izvedeno u Rijeci i njegovo četvrto operno djelo, *Opera po Kamovu*. Uz to treba spomenuti niz scenskih, orkestralnih i komornih skladbi: operetno-kabaretski karusel *Fritz i pjevačica* (Pečuh 1993.), simfonijski torzo *Inter arma narrant Musae* (izveden kao balet u Osijeku 1994.), *Gagliarda* (2002.) i *Didaskalije* (2003.) za gudački orkestar, *Canti all'antica* za violončelo i gudače (1985.), *Cantatina* za sole, zbor i udaraljke (1993.), *Fanfaronata* za puhački orkestar (1995.), *A Luca Sorgo* za komorni orkestar (2001.), Klavirski kvartet (1973.), Sonate za violinu (1973.) i gitaru (2000.), *Pjesme tjeskobe* za glas i violončelo (1986.), *Sinfonia umile* (2005.), Gudački kvartet (2009.), Koncert za violu i gudače (2011.), *Jesenji septet* (2015.), *Ciaccona concertante* (2017.), *Trijalog* za tri gitare (2019.), *Bagatelle za kućnu upotrebu* za četiri gitare (2021.) itd. Izdana su mu i dva autorska nosača zvuka (2009. i 2018.). Za svoje je opere većinom sâm pisao i libreta, a u više se navrata okušao i kao operni redatelj.

Kao dirigent s posebnim se interesom bavi zaboravljenim ili rjeđe izvođenim djelima i skladateljima: povezavši muzikološki interes sa svojom skladateljskom i dirigentskom vokacijom, revidirao je i izveo niz zanemarenih djela iz naše glazbene baštine, poput psalma *Babilonskijem nad rijekama* i Osme simfonije Luke Sorkočevića, Gudačkog kvarteta i psalma *Dixit Dominus* Antuna Sorkočevića, *Rekvijema za Ruđera Boškovića* Julija Bajamontija i drugih. Glavni dio tog interesa posvećen je opernoj baštini, a u njegovu središtu bilo je djelo Ivana pl. Zajca. Od 1989. do danas revidirao je, priredio za izvedbu i izveo niz Zajčevih scenskih djela: opere *Lizinka*, *Zlatka*, *Ban Leget*, *Mislav* (tu je predstavu 1995. u Osijeku i režirao), *Amelia*, operu-oratorij *Prvi grijeh* i operetu *Momci na brod*. Jedan je od osnivača festivala *Zajčevi dani* u Rijeci. Drugi skladatelj kojemu je posvetio punu pozornost jest Istranin Antonio Smareglia – osim što je izveo njegove opere

Istarska svadba i *Oceana*, napisao je i više muzikoloških tekstova o njemu te sudjelovao na znanstvenim skupovima u Hrvatskoj, Sloveniji i Italiji.

Revidirao je i izveo i operu *Oganj* Blagoja Berse te ravnao praizvedbama opera *Turci pod Siskom* Miroslava Miletića, *Preobražaj* Stanka Horvata i *Crux dissimulata* Srećka Bradića.

U Hrvatskoj i Italiji tiskano mu je više muzikoloških radova o Zajcu, obitelji Sorkočević, A. Smaregliji, R. Zandonaiju i drugima. S Društvenim orkestrom HGZ-a izdao je i CD s nepoznatim skladbama iz zbirke Udina-Algarotti (Robuschi, Anfossi, Dittersdorf, Pleyel), koje je i priredio za izvedbu. Za tisak je priredio i više izdanja iz naše glazbene baštine, među njima i operu *Porin* Vatroslava Lisinskog. Prevodio je operna libreta s talijanskog i francuskog jezika. Neko je vrijeme (1970. – 1973.) djelovao i kao glazbeni kritičar u Studentskom listu i Telegramu.

Za svoj je rad dobio više priznanja i nagrada. Spomenimo *Nagradu najboljem dirigentu* za vođenje predstave *Macbeth* G. Verdija na Opernom festivalu u Ljubljani 1986., Nagradu *Vladimir Nazor* za 1990. godinu, Nagradu *Josip Štolcer Slavenski* za 1992. i 1999., Nagradu Grada Zagreba 2000., Povelju Grada Rijeke 2001. te Povelju HAZU-a 2001. za operu *Govori mi o Augusti*. Za svoj Koncert za violu i gudače dobio je 2012. Nagradu *Boris Papandopulo* za najbolju skladbu nastalu u 2011. godini, a istu nagradu dobio je 2022. za *Operu po Kamovu*. Za svoj *Posljednji ljetni cvijet* dobio je 2014. Nagradu HAZU-a i Nagradu *Milka Trnina*. Nositelj je i ordena Danice hrvatske s likom Marka Marulića. Od 2014. godine redoviti je član HAZU-a.

Član je Hrvatskog društva glazbenih umjetnika, Hrvatskog muzikološkog društva i Hrvatskog društva skladatelja, gdje je 2012. – 2016. bio i predsjednik, član ravnateljstva Hrvatskoga glazbenog zavoda te Upravnog odbora fondova *Stjepan Šulek* te *Lovro i Lilly Matačić*. Od 2010. do 2013. bio je i predsjednik Upravnog vijeća Zagrebačke filharmonije. Bio je član mnogih ocjenjivačkih sudova na raznim natjecanjima.

O opusu

„Pokuša li se Juranićev opus ukratko karakterizirati, težeći pritom nekoj vrsti stilskog određenja, nailazimo podjednako na uporišta i klizišta. Uporišta su vezana uz lako prepoznatljivu konzistentnost u skladateljskom pristupu, estetičkim idealima i lepezi postupaka organizacije zvuka. Česta uporaba smanjenih akorada, obilata kromatika i brojne alteracije, s vremenom sve slobodnije tretiranje disonance što katkada dovodi do slobodno tretirane tonalitetnosti, izrazita ritamska razvedenost, sklonost za instrumentalno koloriranje, sve upućuje – u skladateljevim postupcima i vjerojatnim intencijama – na bogato eklektičko reminisciranje većine podpravaca modernističkih iskustava (osim izrazito avangardnih). Želimo li takvu ocjenu još zbitije suziti, možda bismo u Juranićevu slučaju mogli govoriti o nekoj vrsti neoekspresionizma, pri čemu se ima u vidu ishodišna točka u fascinaciji Richardom Straussom još iz studentskih dana. Međutim, u našem vremenu inače rijetka odlika vjernosti vlastitome *credu*, bez značajnijih koncesija tržišnim ili snobovskim pomodarstvima, u Juranićevu slučaju poznaje i razvojni put, a on je pretežno blag u luku i neprekinut u tijeku. Tako izražen stav može se još protumačiti i kao autentični skladateljev postmodernistički refleks. Spomenuta klizišta odnosit će se na pokušaje pobližeg određenja Juranićevih referentnih točaka u povijesti europske umjetničke glazbe 20. stoljeća, jer se upravo u njihovu jedinstvenom repertoaru – a on nikada nije strogo citatnoga karaktera – krije tajna Juranićeve skladateljske umješnosti, njegove bogatim iskustvom prožete struje glazbene podsvijesti, prerađene i amalgamirane u novu, specifičnu i u suvremenoj hrvatskoj glazbi ničemu sličnu poetiku.“ (Stanislav Tuksar, iz teksta za autorski CD, *Hrvatski suvremeni skladatelji – Zoran Juranić,* Cantus-HDS-HRT 2009.)

Razgovor

TČ: Uoči autorskoga koncerta što su ga u povodu Vašega 75. rođendana organizirali Hrvatsko društvo skladatelja i izdavačka kuća Cantus, popis Vaših djela sadrži 75 skladbi. Zgodna koincidencija, ali napisali ste sigurno veći broj djela, jer ste u popis uvrstili samo izbor iz scenskih i mladenačkih skladbi. Njih ste još obilježavali opusima, ali taj ste običaj, čini mi se, napustili negdje tijekom studija?

ZJ: Tako je. Zapravo, 1967., kada još nisam bio u klasi prof. Šuleka, dakle bio sam još na Teoretskom odjelu – jer to sam prvo upisao, napisao sam skladbu *Intermezzi contemplativi*, op. 21, koja je možda prva moja baš zrela skladba. Nakon toga mi se nekako činilo previše preuzetnim da označujem skladbe opusima, tim više što taj broj „21" nije točan, jer neke skladbe od ovih prvih, koje sam pisao gotovo kao klinac, nikada nisu dovršene, a neke nisam ni prije označivao opusima: recimo, prvu skladbu za zbor koju sam napisao nisam označio opusom, kao ni još neke skladbe. Ali, eto, broj 75 jako lijepo izgleda – nisam bio svjestan da ih toliko ima.

TČ: Iako se u Vašem opusu količinom najviše ističu instrumentalne komorne skladbe, po pozornosti koju su privukle i nagradama koje su zaslužile, najvažnije su u njemu opere. Najplodniji ste hrvatski živući operni autor i, ako je suditi po priznanjima i nagradama struke, najcjenjeniji. Zapravo, cijeli Vaš profesionalni život, a ne samo opus, u najvećoj mjeri određuju opere. Je li ljubav prema toj glazbenoj vrsti bila zaslužna za to da se odlučite na studij dirigiranja, koji Vam je omogućio kontrolu ne samo stvaralačkog nego i izvedbenog aspekta?

ZJ: Pa, na neki način jest. Ja sam rođen u Rijeci i u mojoj kući govorilo se i hrvatski i talijanski – tata je sa svojom majkom govorio talijanski, tako da sam bio bilingvalan od dječjih godina.

Vrlo rano sam s mojima počeo odlaziti na operne predstave u riječki teatar i opera me zaista na neki način zatravila već u djetinjstvu. Studij dirigiranja pao mi je na pamet tek negdje na drugoj godini studija na Muzičkoj akademiji. Jedan od onih koji su me na to poticali bio je prof. Stanko Horvat, koji mi je predavao Sviranje partitura, i rekao mi: „Zašto ne biste Vi išli i na dirigiranje?“ I onda sam pomislio: „Zašto ne bih?“ i eto, tako sam upisao dirigiranje, pogotovo računajući na rad u operi, koja mi je uvijek bila nekako najinteresantnija ...

TČ: A i najkompleksnija ...

ZJ: Jest, premda je zapravo mnogo lakše postići nešto blisko savršenstvu u koncertnom dirigiranju nego u opernome, gdje ima previše elemenata koji djeluju i koji mogu narušiti ono što ste zamislili. Dovoljno je da netko dođe dvije sekunde prekasno na scenu, pa nervozno zapjeva ili tako nešto... Ali, u svakom slučaju, to je najuzbudljiviji dio dirigentskoga posla.

TČ: Koliko Vam je važno dirigirati svoja djela?

ZJ: Kao prvo, važno mi je u smislu što mislim da tad mogu postići ono što sam imao na umu skladajući vlastito djelo – jednostavno dodati djelu i svoju izvedbenu zamisao, što uopće ne mora značiti da je to najbolje... Doživio sam da su mnogi dobri dirigenti izvodili moja djela i u njima pronašli neke detalje koje ja možda ne bih izvukao, a to je najčešće bilo dobro. U svakom slučaju, postoji ta nekakva priča o autentičnosti tumačenja kada skladatelj izvodi svoja djela. Koliko je ona točna, ne znam, jer ima dosta primjera u povijesti glazbe da su kompozitori zapravo tumačeći svoja djela njima možda poslali i krivu poruku. Zgodan primjer jest Mascagni: postoji snimka njegove opere *Cavalleria rusticana* kojom je on dirigirao – on je, između ostalog, bio vrlo priznat kao dirigent, međutim, ta je snimka po današnjim kriterijima toliko pretrpana agogikama koje su pretjerane, u tempima koja su prema današnjim mjerilima apsolutno prespora, a i izbor solista je vrlo upitan, tako da je teško reći da je to najbolje, ali ona crta autentičnosti svakako postoji.

TČ: I tako ste nakon završenog studija dirigiranja počeli raditi u Hrvatskome narodnom kazalištu u Zagrebu, prvo kao zborovođa, zatim kao stalni dirigent, a potom i kao ravnatelj Opere. Bili ste umjetnički ravnatelj Opere HNK-a Ivana Zajca u Rijeci i, u dva navrata, HNK-a u Osijeku te stalni gost dirigent Opere Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu. Je li to bio samo stjecaj okolnosti ili ste zapravo svjesno nastojali ostati stalno vezani uz operu kao dirigent?

ZJ: Stjecaj okolnosti bio je taj da se, kad sam završio studij dirigiranja, otvorilo mjesto zborovođe u Zagrebu, što je bilo sjajno, to je bilo baš ono što sam htio, baviti se opernim dirigiranjem na prvome mjestu, što ne znači da sam ikada želio zapustiti koncertnu djelatnost, štoviše, bio sam vrlo sretan kad sam imao priliku dirigirati koncerte... Ali nakon tog stjecaja okolnosti, po nekakvoj inerciji išlo se polako naprijed. Kao čovjek koji zaista u ovim godinama jako dobro poznaje opernu literaturu, i to i izvan onoga što se zove „željezni repertoar“, možda sam bio kvalificiran da u kasnijoj fazi karijere preuzmem i vođenje opernih kuća, tako da sam, eto, imao životnu sreću da sam u tri naše operne kuće radio više godina kao ravnatelj ili kao umjetnički ravnatelj. Na taj sam način mogao utjecati i na repertoar i, mogu reći s određenom dozom ponosa, uvijek forsirao domaće skladatelje, koliko god je to bilo moguće.

TČ: Vi ste kao skladatelj vjerojatno idealniji interpret djela svojih suvremenika nego dirigenti koji nisu skladatelji – ili možda griješim, ali sigurno ne zazirete od novog, nečega što ne pripada tzv. „željeznom repertoaru“?

ZJ: U svakom slučaju, kada pogledam povijest, većina velikih dirigenata bili su i kompozitori – Furtwängler je napisao nekoliko simfonija, o Mahleru neću ni govoriti, i naš Matačić je komponirao… Tu je ta sjajna mogućnost za ono što ja mislim da je najvažnije – da čovjek, studirajući neku kompoziciju može uočiti i dešifrirati put kojim je ona nastala, kako je skladatelj

mislio i onda lakše dođe do nekakve interpretacije za koju misli da bi najbolje odgovarala upravo toj skladbi. S te je strane kompozitorsko školovanje jako pomoglo, možda i više nego samo tehničko dirigentsko školovanje, u načinu i smislu interpretacije nekih djela.

TČ: To je dovelo do toga da ste, osim što na repertoaru imate pedesetak opernih djela iz svih stilskih razdoblja, revidirali i pripremili za izvedbu i/ili tisak te izveli i praizveli impozantan broj hrvatskih opera, o kojima ste napisali i više muzikoloških tekstova. Jesu li opet opere te koje su u Vama pobudile istraživački, muzikološki interes prema zaboravljenim ili rjeđe izvođenim djelima i skladateljima?

ZJ: Djelomično da, premda je prvo djelo koje sam muzikološki obradio i onda poslije i izveo, bilo, kako sam je nazvao, Sorkočevićeva Osma simfonija, koja je i tiskana. To je zapravo jedna njegova uvertira koja je izmakla Šulekovoj pozornosti kada je radio redakciju Sorkočevićevih simfonija. Nakon toga sam se počeo baviti pogotovo Ivanom Zajcem, jednostavno zbog toga što je činjenica da je on napisao 26 opera, koliko je napisao i Verdi, prevažna da bismo mi živjeli samo na slavi jednog *Zrinjskog*, koji po meni i nije najbolja između tih 26 opera. Tako da sam pokušavao zainteresirati naše operne kuće, počevši s *Lizinkom*, koju sam proučio i napravio klavirski izvadak. Na kraju je Rijeka „kliknula" u jednom trenutku i ondje sam postavio tu operu s velikim uspjehom. Gostovali smo u Osijeku, Puli, Zagrebu, čak i u Bihaću, gdje je to bila prva operna predstava uopće u povijesti. Dakle, predstava je doživjela velik broj izvedbi, tri obnove u dvanaest godina, tako da se pokazalo da to nije bio uzaludan posao. Nakon toga sam izveo još sedam Zajčevih opera, što u Osijeku, što u Rijeci, na žalost ne i u Zagrebu. Međutim, kad sam bio direktor Opere u Zagrebu stavio sam na repertoar *Lizinku*, s time da sam dao pokojnom kolegi Saši Britviću da je dirigira.

TČ: I sami ste u zadnjih tridesetak godina napisali šest scenskih djela. Svako ima drukčiju podžanrovsku odrednicu, ako to tako mogu nazvati. *Fritz i pjevačica* (1993.) jest „operno-kabaretski karusel“, *Govori mi o Augusti* (1978. – 1999.) „operna farsa“, *Pingvini* (2007.) „mala burleskna sapunica“, kakva je i jedna epizoda višeautorskog bijenalskog projekta, *Soap-opere* (2015.), dok je *Posljednji ljetni cvijet* (2012. – 2013.) „operna fantazija“. Otkuda sklonost ili potreba za odabiranjem takvih predložaka sa žanrovskim uklonima u nešto naizgled „manje ozbiljno“?

ZJ: Činjenica da sam svoju prvu operu, *Govori mi o Augusti*, radio više od dvadeset godina, govori o tome da sam se prilično teško odlučio na to da krenem u opernu produkciju, odnosno da sam jako pomno tražio što bi danas mogao biti operni siže, odnosno operni libreto, koji sam obično pisao u suradnji s autorima književnih predložaka. „Operna farsa” djelovalo mi je kao nešto jako korespondirajuće s današnjim vremenom, jer mi se činilo kako realizam u operi danas djeluje jako anakrono. To je jedan od razloga zašto sam išao u malo „iščašene“ priče: Paljetkova *Augusta* vrlo je poetična farsa s izletima u lascivnost, ali s općom potkom koja je zapravo težnja za nedokučivim idealom ljubavi. *Pingvini* su nadrealistična farsa koja govori o lošoj budućnosti koja je moguća. *Posljednji ljetni cvijet* zapravo je poetična priča, dok sam se u *Operi po Kamovu*, zahvaljujući tome što sam uzeo Kamovljev libreto, na neki način vratio određenoj vrsti realizma, koji je kod Kamova opet potpuno „pomaknut“. On ima likove koji su apsolutno nerealistični, tako da ta naizgled veristička priča ima svoju puno dublju i drukčiju pozadinu.

TČ: Tu ste operu napisali za izvedbu u Rijeci kao Europskoj prijestolnici kulture 2020. Taj *hommage* prerano umrlome riječkome književniku koji je, djelujući u razdoblju hrvatske moderne, svojim djelima anticipirao hrvatsku književnu avangardu, naglasili ste i naslovom djela. Tim se naslovom, umjesto žanrovskoga uklona, odmičete od izvornog naslova Kamovljeva libreta, *Kad slijepci progledaju*.

ZJ: Tu opernu večer zamislio sam u dva dijela: napisao sam Prolog koji je u osnovi Kamovljeva pjesma *P. S.*, u kojoj se obračunava sa svim temama koje su bile u modi pjesništva njegova doba, dakle temama rodoljubnog, ljubavnog i socijalnog pjesništva. Zato sam u Prologu upotrijebio tekstove njegovih suvremenika: Kranjčevića za ljubavnu poeziju, Harambašića za rodoljubnu i Matoša za socijalnu. Te odlomke pjeva zbor, a Kamov ih prekida i govori o tome da on nikad nije htio biti takav pjesnik niti će to biti, on je pjesnik psovke, pjesnik psovača. Iz tog Kamova koji pjeva Prolog na neki način izlazi lik Paje u njegovu libretu, koji također govori ono što Kamov misli, a što zapravo nema veze s onim što se događa na sceni, odnosno on se na neki način ruga svim tim emocijama između likova na sceni. Zato sam to nazvao *Opera po Kamovu*, jer je samo drugi dio Kamovljev libreto koji se zvao *Kad slijepci progledaju*, što je njegov pomalo ironičan naslov, dok se Derenčinov predložak zvao *Slijepčeva žena*.

TČ: Svaka je Vaša opera iznimno dobro primljena, i od publike i od stručne javnosti.

ZJ: Da, to mi je drago. Počelo je s *Augustom* koja me je na neki način vratila u skladateljsku orbitu, da tako kažem, jer sam prije toga razmjerno sporadično izvodio svoja komorna ili orkestralna djela, nisam bio stalno prisutan kao kompozitor niti sam bio u glavnoj struji koja je dominirala. S *Augustom* se to na neki način ipak promijenilo. Ono što mi je osobito važno jest da su moji kolege kompozitori jako dobrim komentarima popratili to moje djelo, neki od njih su ga i dva-tri puta gledali, tako da mi je to bila velika satisfakcija, značilo je da sam ipak na dobru putu.

TČ: Uza scenska djela, u Vašem su opusu ravnomjerno zastupljene orkestralne skladbe (8), djela za gudače (4), koncertantne skladbe (3), skladbe za solo instrument (5) te vokalne i vokalno-instrumentalne skladbe (8), a skladali ste i scensku glazbu te glazbu za filmove. Najveći broj djela (24) napisali ste za instrumentalne komorne sastave, među kojima je najmanje

cikličkih skladbi za klasične sastave, poput kvarteta, kvinteta, sonata... Skloniji ste davanju poetskih naslova, među kojima s vremenom ima sve više postmodernistički ironičnih.

ZJ: Ima i takvih naslova, to su *Tri kardiološke dijagnoze*, pa i *Damenball* možda ima neku postmodernističku ironiju, međutim davao sam poetske naslove i djelima koja su cikličke forme, recimo *Spiritus ludens, quasi Concertino* za klavir i mali orkestar... Naslov je nešto što može pomoći u prvoj percepciji skladbe, pobuditi onaj prvotni interes da se uopće poželi nešto poslušati, tako da mislim da je to dosta važno. Naravno da sam pisao i skladbe koje se zovu „sonata", „gudački kvartet", „simfonija", ali većina njih ima neku odrednicu koja možda uključuje moja razmišljanja, ne o sadržaju, nego o namjeri toga djela…

TČ: … zapravo o glazbenom sadržaju djela? Ponekad ste u naslovima bili suzdržani, bez obzira na to o kojemu je obliku riječ, a u posljednje vrijeme opuštenije se odnosite prema odabiru naslova, koji svojom ironičnošću izazivaju znatiželju i pozivaju na slušanje.

ZJ: Na neki način, da. Zgodna je epizoda kada sam pisao *Bagatelle za kućnu upotrebu*, neki su mi kolege rekli: „Pa nemojte tako, to zvuči kao da nije baš ozbiljno", ali ja sam rekao: „Pustite, vidjet ćete da će to biti dobro". Na kraju su članovi Hrvatskoga gitarskoga kvarteta izdali CD s pet skladbi i nazvali ga po mojoj skladbi. Znači da je taj naslov na neki način ipak bio „pogođen".

TČ: Kada ste spomenuli izvedbe i dobar prijam Vaših skladbi kod izvođača, mnogim se skladateljima dogodi da im djela ostanu neizvedena, što je kod Vas sasvim izniman slučaj – samo su dva ostala neizvedena, ali čini se da ste ta djela zapravo napisali „samo za svoju dušu"?

ZJ: Naravno da svatko od nas piše neke stvari za vlastitu dušu, padne mu na pamet neka ideja i želi to zapisati. To mi se dogodilo s Koncertom za violu, sigurno pet-šest godina prije

nego što je napisan, kad sam jednostavno skicirao glavne teme te kompozicije i pomislio: „Ovo bi jednog dana trebalo napisati.“ I onda je došla prilika da skladbu napišem i da se izvede u Varaždinu. Među posljednjim mojim djelima nije izvedena *Metastasiana* za dva ženska glasa, rog i harfu, međutim i ona je također bila namijenjena izvedbi, i nadam se da će doći na red.

TČ: Koliko je izvođenosti Vaših djela pridonijela činjenica da ste dirigent – mogli ste u izboru repertoara koncerta utjecati na to da se Vaše djelo izvede?

ZJ: Jesam, na neki način, međutim, dok sam bio na mjestu ravnatelja Opere, jedino svoje djelo koje sam izveo bilo je prigodom otvaranja obnovljenog osječkog teatra, kada je u koreografskoj verziji izveden moj simfonijski torzo *Inter arma narrant Musae*. Inače sam se klonio toga da iskoristim tu priliku, tako da nijedna moja opera nije izvedena za mojih mandata, ali sam zato progurao neke druge stvari kao *Lizinku*, *Zlatku*, *Mislava* u Osijeku...

TČ: Koliko često Vam se događalo da su izvođači tražili od Vas da im napišete djela?

ZJ: Događalo se da dobivam narudžbe, i to dosta često u posljednje vrijeme. Kad pogledam popis svojih skladbi, većina onih koje su nastale u zadnjih petnaest godina uglavnom su narudžbe, odnosno poticaji glazbenikā da im nešto napišem.

TČ: Zapravo je to prirodan put, starinski, ali djelotvoran.

ZJ: Da, invencija i inspiracija lijepe su riječi, ali kad si siguran da će ti nešto biti izvedeno i kad vjeruješ da to onaj koji je naručio može lijepo i dobro izvesti, to je sjajna inspiracija, dobar poticaj.

TČ: Na Vašem stvaralačkom putu važni su gradovi koji su Vas stvorili (Rijeka i Zagreb) i koje ste „osvojili“, odnosno koji su Vas „posvojili“ (Osijek i Novi Sad). U Rijeci ste rođeni i odrasli, Zagreb je Vaš drugi dom, za Osijek i Novi Sad ste postali profesionalno vezani. Što Vama ti gradovi znače?

ZJ: Svaki grad ima svoju dušu, koja te može osvojiti u određenom trenutku. Osijek je posebna priča, to je bila situacija početkom rata, kad su oni trebali ravnatelja i dirigenta i kad sam se, ljubaznošću i dalekovidnošću tadašnjega intendanta Georgija Para, uspio dogovoriti da budem honorarni ravnatelj Opere u Osijeku, a da i dalje radim u Zagrebu, i zadržim svoje dirigentsko mjesto koje iz obiteljskih razloga nisam htio napustiti. Tako sam u nekoliko navrata u Osijeku bio ravnatelj Opere i imao otvorene ruke u stvaranju širokog repertoara. Novi Sad je došao kasnije, međutim to je sredina koja me je vrlo lako osvojila i, konačno, ondje sam radio i praizvedbu svoje opere *Posljednji ljetni cvijet*, što je dokaz da sam vjerovao njima, kao što su i oni vjerovali meni. To ću trajno pamtiti kao jednu od vrlo uspješnih suradnji, koja je, nažalost, kasnije prekinuta vjerojatno zbog političkih razloga: promijenila se politička klima, tako da niti ja, niti mnogi drugi hrvatski umjetnici nisu više ondje tako lako dolazili. U svakom slučaju, to je sredina u kojoj i dalje imam puno kolega i prijatelja s kojima sam u kontaktu, tako da taj period ostaje u jako lijepoj uspomeni.

TČ: Jesam li propustila neko Vama važno mjesto?

ZJ: Ne, to su četiri najvažnija grada. Naravno da sam na neki način vezan i za Dubrovnik, jer moja majka je iz Dubrovnika, tako da sam u djetinjstvu ondje provodio gotovo sve praznike. Prije Domovinskog rata ondje sam vrlo često nastupao kao dirigent, čak sam tamo praizveo Sorkočevićevu Osmu simfoniju, a poslije toga sam imao priliku da mi Dubrovačke ljetne igre naruče skladbe, dva ciklusa za gitare i glas.

TČ: U Vašem opusu, koji nastaje i raste vrlo ravnomjerno – od 1961., dakle od svoje 14. godine, svake godine skladate po jedno, dva ili tri djela – primjećujem dvije cezure koje omeđuju jedno stvaralački manje intenzivno razdoblje (1983. – 1987.). U tom periodu, osim glazbe za TV filmove *Cetina* i *Trebižat* te scenske glazbe za *Ujakov san* F. M. Dostojevskog, nakon deset godina dovršavate svoju prvu koncertantnu skladbu, *Canti all'antica* (1975.

– 1985.), *Pjesan od proljeća* (1985.) i *Pjesme tjeskobe* (1987.). Obje su stvaralačke cezure trajale po četiri godine (1979. – 1982. i 1988. – 1991.). Iako ste 1994. na otvorenju obnovljenog HNK-a Osijek praizveli svoj simfonijski torzo *Inter arma narrant Musae*, pretpostavljam da je uzrok ovoj drugoj stvaralačkoj cezuri ipak bio rat. Što je uzrokovalo prvu cezuru?

ZJ: Teško je reći, ima više razloga. Dakako, jedan je od razloga taj što sam bio jako angažiran kao dirigent i zborovođa i to mi je i inače oduzimalo mnogo vremena. Osim toga, između 1979. i 1982. rodilo mi se dvoje djece i naravno da je bilo drugih briga i poslova... Ono što moram reći jest da sam u to doba – ne stalno, nego sporadično, ali ipak vrlo ozbiljno – radio na skicama za *Augustu*, štoviše, negdje 1985. – 1986. dovršio sam i instrumentirao cijelu prvu sliku, ali dalje u tom trenutku nisam išao, bio sam malo obeshrabren. Čak je u jednome trenutku tadašnji direktor Opere, Janko Kichl, oko 1988. bio najavio praizvedbu te moje opere. Trebala je biti izvedena u atriju Mimare, međutim meni se taj prostor akustički nije činio dobar, pa sam rekao: „Znaš što, pričekajmo, nisam siguran hoću li ja to uspjeti dovršiti dotad", tako da je ta ideja tada propala. Ali poslije je Biennale pokazao interes, tada ga je vodio Ivo Josipović, i onda je došlo do toga da sam to konačno dovršio i izveo.

TČ: I *Canti all'antica*?

ZJ: *Canti all'antica* su druga situacija, naime oni se sastoje od dva stavka, čak sam na početku zamislio i tri, ali taj treći nisam dovršio, na kraju je on motivički zapravo postao treći stavak Koncerta za violu. Od ta dva stavka prvo je nastao jedan, a nakon dužega vremena i drugi, zato je ispalo tako dugo razdoblje.

TČ: Ništa ipak nije prekinulo stvaralački uzlet koji je počeo, zapravo, još *inter arma* (1992.) i traje do danas. Upravo u tom razdoblju stvarate svoja najvažnija djela, između ostalog i scenska, kojima smo posvetili veći dio razgovora, potom gotovo sva orkestralna, gudačka i koncertantna djela: okrećete se, dakle, velikim formama i sastavima, a stižu i nagrade i priznanja.

ZJ: Svemu tome pridonijela je opća klima. U avangardnom se ozračju nisam pronalazio, moj način razmišljanja o muzici i muzičkoj sintaksi nije podnosio rješenja koje su nudile tehnike kao serijalizam, punktualizam, aleatorika itd. Zbog toga sam se osjećao na neki način izoliran. Uvijek je, naravno, bilo ljudi koji su htjeli izvoditi moje stvari, i dalje su neki tu-i-tamo nešto naručivali pa bih im napisao, međutim kasnije, kad je došlo do tog zaokreta ili povratka na nove glazbene smjerove nove jednostavnosti, postmoderne itd., našao sam se u situaciji da sad zaista mogu pisati ono što sam uvijek htio i na način na koji mislim da bih trebao pisati i da će to biti pozitivno ocijenjeno. I to je bio jedan od razloga zašto sam počeo više pisati, a osobito od 2005., nakon odlaska iz teatra na Muzičku akademiju, kad se otvorilo nešto više slobodnog vremena. Tada sam se pogotovo više posvetio komponiranju nego dirigiranju, tako da je i to jedan od razloga zašto u zadnje vrijeme više pišem.

TČ: Kada je u tekstu (dio kojega citiramo i u ovoj knjižici) uz Vaš prvi autorski CD akademik Stanislav Tuksar prije dvanaest godina pokušao cjelokupni Vaš dotadašnji opus stilski okarakterizirati, opisao ga je ukratko kao neku vrstu neoekspresionizma, a Vaš razvojni put kao pretežno blag u luku i neprekinut u tijeku. Sva tada opisana „uporišta“ i „klizišta“ ostala su i dalje stilske odrednice Vašega opusa, premda u Vašim najnovijim djelima (*Bagatelle za kućnu upotrebu* i *Apsyrtides*) prepoznajem elemente neoimpresionizma. Je li to samo izoliran slučaj, vezan uza spomenuta djela ili imate potrebu za promjenom?

ZJ: Bježim od toga da sam sebe stilski definiram, jer to nije moj posao, ali ne bježim od toga da imam uzore i da određene stilove i skladatelje više volim – neću reći cijenim, nego baš volim – od nekih drugih. Sigurno da elemenata impresionizma ima u nekim mojim kompozicijama, kao što ima i elemenata ekspresionizma. U par navrata sam spomenuo jednu englesku kritiku o mojoj operi *Posljednji ljetni cvijet* u kojoj kritičar kaže da

je glavna junakinja te opere kombinacija Debussyjeve Melisande i Bergove Lulu. S druge strane, o *Pingvinima* je jedan njemački kritičar napisao da sam jako blizak *Lady Macbeth* Šostakoviča. Sigurno je da su mnogi skladatelji utjecali na mene, ali ja bih se uvijek vratio unatrag, na Bacha i Mozarta – temelje onog najboljeg u polifonom i homofonom smislu što u muzici postoji. Nastojao sam biti svoj, a hoću li biti suvremen ili ne, ovisi o percepciji. Uvijek se držim neke muzičke sintakse koja bi bila razumljiva, što sam učio i kod Šuleka. Kojiput su moje skladbe prošireno tonalne, kojiput atonalne, ali određena „tradicionalna" konstrukcija – harmonijska, melodijska i ritmička – postoji. Oduvijek me zanimala polifonija, kombiniranje nekoliko elemenata: mislim da sam baš u trećoj *Bagatelli* to napravio na jako dobar način, kao i u *Ciacconi concertante* i u prvom stavku *Canti all'antica*. Mislim da je to znak solidnog zanatskog rada. Važno mi je bilo da budem dobar zanatlija – uvijek se sjetim Ravela koji je govorio kako je on samo dobar zanatlija – što naravno nije „samo", ali je jako bitno.

TČ: Po tome ste pravi izdanak Šulekove škole. Dakle, jesu li skladbe, odnosno primjeri koje smo sada spomenuli odraz želje za nekom promjenom ili jednostavno pitanje trenutka, inspiracije?

ZJ: Pitanje trenutka. Kad koncipiram kompoziciju, kad dođem do nečega što bi bio glavni motivički materijal, on na neki način odmah određuje i kakve će biti osnove harmonijskog jezika i u kojem smislu će se kretati formalni plan svega toga. Disonantni akordi se također spajaju na način koji je neka vrsta nove harmonije, u kojoj obično uvijek ima nečega što je bitno i za običnu, pravu, klasičnu harmoniju: između dva akorda mora postojati određena napetost koja se pojačava ili smanjuje, već prema tome što se želi time reći. To je vrlo zahtjevan posao i zanimljiv način stvaranja određenih gradacija ili smirivanja u nekoj kompoziciji. Ne libim se, ako mi je potrebno, upotrijebiti ni potpuno konsonantne akorde i progresije.

Popis djela

Orkestralne skladbe

Varijacije za komorni orkestar (1970. – 1971.)
praizvedba: Rijeka, 14. veljače 1972.
Orkestar Opere HNK Ivana pl. Zajca, Rijeka, dirigent: Zoran Juranić

Fritz i pjevačica, potpourri (1993.)
praizvedba: Osijek, 26. prosinca 1993.
Orkestar Opere HNK Osijek, dirigent: Zoran Juranić

Inter arma narrant Musae, simfonijski torzo (1994.)
praizvedba: Osijek, 27. prosinca 1994.
Orkestar Opere HNK Osijek, dirigent: Zoran Juranić
napomena: baletna verzija na svečanom otvaranju obnovljenoga kazališta

Fanfaronata, za veliki puhački orkestar (1997.)
praizvedba: Zagreb, 7. travnja 1997.
Puhački orkestar Hrvatske vojske, dirigent: Mladen Tarbuk

A Luca Sorgo, za komorni orkestar (2001.)
praizvedba: Osor, 4. kolovoza 2001.
Nuova Cameristica Italiana, dirigent: Berislav Šipuš

Sinfonia umile (2005.)
praizvedba: Zagreb, 13. svibnja 2005.
Zagrebačka filharmonija, dirigent: Uroš Lajovic

Ciaccona concertante, za komorni orkestar (2015. – 2016.)
praizvedba: Zagreb, 23. veljače 2016.
Zagrebački solisti i Cantus Ansambl, dirigent: Zoran Juranić

Suze svetog Lovre, simfonijska impresija (2017.)
praizvedba: Opatija, 9. studenoga 2017.
Simfonijski orkestar HRT-a, dirigent: Dian Čobanov

Skladbe za gudače

Introduzione, Passacaglia e Corale (1969.)
praizvedba: Zagreb, 13. lipnja 1972.
Simfonijski orkestar HRT-a, dirigent: Zoran Juranić

Gagliarda (2002.)
praizvedba: Zagreb, 16. travnja 2002.
Hrvatski komorni orkestar, dirigent: Pavle Dešpalj

Didaskalije (2003.)
praizvedba: Zagreb, 6. svibnja 2003.
Zagrebački solisti

Grabancijaš polka (2008.)
praizvedba: Zagreb, 20. prosinca 2010.
Društveni orkestar HGZ-a, dirigent: Zoran Juranić
napomena: iz scenske glazbe za komediju *Matijaš Grabancijaš* T. Brezovačkog 1994., obrada za gudače 2008.

Bersiana, suita za gudače (nedovršeno, 2., 3. i 4. stavak)
praizvedba: Zagreb, 5. ožujka 2018. (*Intermezzo* i *Finale*); Zagreb, 18. travnja 2018. (*Valcer*)
Društveni orkestar HGZ-a, dirigent: Zoran Juranić

Koncertantne skladbe

Canti all'antica, za violončelo i gudače (1975. – 1985.)
praizvedba: Rijeka, HNK Ivana pl. Zajca, 19. veljače 1991.
Aleks Pavletić, Orkestar Opere HNK Rijeka, dirigent: Zoran Juranić

Koncert za violu i gudački orkestar (2011.)
praizvedba: Varaždin, 11. prosinca 2011.
Milan Čunko,Varaždinski komorni orkestar, dirigent: Zoran Juranić

Spiritus ludens, *quasi Concertino* za klavir i komorni ansambl (2018.)
praizvedba: Samobor, 26. rujna 2018.
Ivan Vihor, Cantus Ansambl, dirigent: Berislav Šipuš

Komorne skladbe

Gudački kvartet op. 19 (1. stavak) (1966.)
praizvedba: Zagreb, 28. studenoga 1966.
Vladimir Ivančić, Vladimir Sverak, Neven Oreb, Georgij Paskalov

Intermezzi contemplativi op. 21, za violončelo i klavir (1967.)
praizvedba: Zagreb, 26. svibnja 1967.
Janko Kichl i Marijan Kichl

Vinjete, za violončelo i udaraljke (1972.)
praizvedba: Beograd, 10. svibnja 1973.
Janko Kichl i Marijan Kichl

Klavirski kvartet (1973.)
praizvedba: Rijeka, 11. listopada 1973.
Zlatan Srzić, Zlatko Stahuljak, Janko Kichl i Marijan Kichl

Schizzi notturni, za flautu i klavir (1973.)
praizvedba: Beograd, 8. studenoga 1973.
Aranka Štimec i Marijan Kichl

Balada za violinu, violončelo i harfu (1975.)
praizvedba: Zagreb, 20. studenoga 1975.
Branko Košir, Janko Kichl, Rajka Dobronić-Mazzoni

Varijacije na Mozartovu temu, za violončelo i klavir (1977.)
praizvedba: Beograd, 1977.
Janko Kichl i Marijan Kichl

Introversioni, za violinu i gitaru (1978.)
praizvedba: Zagreb, 20. veljače 1978.
Zlatan Srzić i Milivoj Majdak

Plaidoyer pour Caliban, za duo kontrabasa (1997.)
praizvedba: Opatija, 15. studenoga 1997.
Zagrebački duo kontrabasa (Mimi Marjanović-Gonski i Žorž Draušnik)

Četiri viteške zakletve, za brass kvintet (2002.)
praizvedba: Osor, 26. kolovoza 2002.
Ansambl Ad gloriam brass

Pastorala, za flautu i gitaru (2002.)
praizvedba: Osor, 10. kolovoza 2002.
Renata Penezić i Darko Petrinjak

Dvije anegdote, za fagot i klavir (2008. i 2015.)
praizvedba: Zagreb, 1. lipnja 2017.
Lana Juranić i Marina Pletikosa, diplomski koncert Lane Juranić

Gudački kvartet (2008. – 2009.)
praizvedba: Zagreb, 9. ožujka 2009.
Gudački kvartet Sebastian

Tri kardiološke dijagnoze, za klavir četveroručno (2009.)
praizvedba: Poreč, 8. studenoga 2009.
Domagoj Guščić i Azra Medić

Zdravica, za dva violončela (2010.)

Jesenji septet, za flautu, klarinet, harfu i gudački kvartet (2015.)
praizvedba: Opatija, 7. studenoga 2015.
Septet Ad libitum

Croquis, za gudački kvintet (2019.)
praizvedba: Zagreb, 5. lipnja 2019.
Gudački kvartet Porin i Žorž Draušnik, kontrabas
napomena: izvedeno na koncertu pod nazivom *Žorž Draušnik - Godine uz umjetnost*, kao jedna od devet minijatura hrvatskih skladatelja za gudački kvintet (S. Dedić, Z. Juranić, A. Knešaurek, D. Palanović, F. Parać, K. Seletković, I. J. Skender, B. Šipuš, M. Tarbuk), posvećenih slavljeniku pod zajedničkim nazivom *Hrvatski pasticcio*

Trijalog, za tri gitare (2018.)
praizvedba: Zagreb, 26. ožujka 2019.
Zagrebački gitarski trio

Bagatelle za kućnu upotrebu, za kvartet gitara (2021.)
praizvedba: Sisak, 13. listopada 2021.
Hrvatski gitarski kvartet

Damenball, za klavir četveroručno (2021.)
praizvedba: Zagreb, 14. studenoga 2021.
Kosjenka Turkulin i Iva Ljubičić Lukić

Apsyrtides, fantazija za rog i klavir (2022.)
praizvedba: Osor, 4. kolovoza 2022.
Radovan Vlatković i Danijel Detoni

Sonata za klarinet i klavir (2021. –2022.)
praizvedba će biti u Zagrebu, 26. listopada 2022.
Davorin Brozić i Filip Fak

Skladbe za solo instrument

Preludij i fuga, za klavir (1972.)
praizvedba: Rijeka, 11. listopada 1973.
Milvija Žulić (Filjak)

Sonata za violinu solo (1973.)
praizvedba: Rijeka, 11. listopada 1973.
Maja Dešpalj

Sonata za gitaru (1999.)
praizvedba: Osor, 16. kolovoza 1999.
Darko Petrinjak

Buona sera, za klavir (2003.)
praizvedba: Zagreb, veljača 2004.
Javor Bračić

Šepava stonoga, za klavir (2018.)

Vokalne i vokalno-instrumentalne skladbe

Pjesan od proljeća, za muški zbor (1985.)
Tekst: Luko Paljetak
praizvedba: Zagreb, 23. veljače 1985.
Vokalni ansambl Zagreb, dirigent: Zoran Juranić
Pjesme tjeskobe, za mezzosopran i violončelo (1987.)
Tekst: Vesna Krmpotić
praizvedba: Opatija, 13. studenoga 1993.
Rahilka Burzevska i Snježana Rucner

Cantatina, za sole, zbor i udaraljke (1992.)
praizvedba: Zagreb, 7. travnja 1993.
Solisti i Zbor Muzičke akademije, dirigent: Igor Gjadrov

Ča ti vridi, ženska klapska popijevka (1996.)
tekst: Drago Ivanišević
praizvedba: Omiš, kolovoz 1996.
Klapa Luka

Metastasiana, za dva ženska glasa, rog i harfu (2014.)

O smrti i ljubavi, za mezzosopran i gitarski trio (2014.)
tekst: Luko Paljetak
praizvedba: Dubrovnik, 16. kolovoza 2014.
Renata Pokupić i Dubrovački gitarski trio

Prolog – Kamovljev Credo, za glas, zbor i orkestar (2019.)
tekst: Janko Polić Kamov
praizvedba: Rijeka, 1. veljače 2020.
Diana Haller, Zbor i Orkestar Opere HNK Ivana pl. Zajca Rijeka, dirigent: Zoran Juranić napomena: Rijeka – Europska prijestolnica kulture 2020., svečano otvaranje

Pjesmice sa dna škrinje, za mezzosopran i gitaru (2020.)
Narodni tekstovi iz Dalmacije
Praizvedba: Dubrovnik, 6. kolovoza 2020.
Janja Vuletić i Maroje Brčić

Scenske skladbe

Fritz i pjevačica, operetno-kabaretski karusel (1993.)
libreto: Tahir Mujičić i Boris Senker
praizvedba: Pečuh (Pécs, Mađarska), 15. srpnja 1993.
Festivalski ansambl, Pečujski simfonijski orkestar, dirigent: András Hevesi

Govori mi o Augusti, operna farsa u tri slike s epilogom (1978. – 1999.)
libreto: Luko Paljetak i Zoran Juranić
praizvedba: Zagreb, HNK, 21. travnja 1999.
Ansambl Opere HNK Zagreb, dirigent: Zoran Juranić

Pingvini, mala burleskna sapunica u 9 epizoda (2007.)
libreto: Zoran Juranić, prema Dubravku Mihanoviću
praizvedba: Hamburg, Teatar Kampnagel, 14. ožujka 2007.
Ansambl Opere HNK-a Zagreb, dirigent: Zoran Juranić

Posljednji ljetni cvijet, operna fantazija (2012. – 2013.)
libreto: Luko Paljetak i Zoran Juranić
praizvedba: Novi Sad, 28. ožujka 2013.
Ansambl Opere Srpskog narodnog pozorišta Novi Sad, dirigent: Zoran Juranić

Soap-opera – 3. epizoda (2015.)
libreto: Irena Škorić
praizvedba: Zagreb, 16. veljače 2015., praizvedba kompletne opere: 22. travnja 2015.
Cantus Ansambl, dirigent: Dian Čobanov
napomena: ostale epizode skladali su Mladen Tarbuk, Mirela Ivičević, Silvio Foretić i Goran Tudor

Opera po Kamovu (2020. – 2021.)
libreto: Janko Polić Kamov
praizvedba: Rijeka, HNK Ivana pl. Zajca, 20. svibnja 2021.
Ansambl Opere HNK Rijeka, dirigent: Zoran Juranić

Scenske glazbe (izbor)

Golgota (Miroslav Krleža), 1977.

Major Cravachon (Eugène Labiche), 1978.

Ujakov san (Fjodor M. Dostojevski), 1987.

Višnjik (Anton P. Čehov), 1990.

Matijaš Grabancijaš (Tituš Brezovački), 1994.

Zlatousti (Stjepan Tomaš), 1995.

Glazba za TV filmove

Cetina i *Trebižat* (1983.)

Ostale skladbe

više dječjih pjesama i zborova;

mladenačke skladbe (izbor):

Idu jeleni, za dječji zbor – prva skladba (1957.)

Puhački kvartet, op. 1 (1961.)

Dvije sonatine za klavir, op. 2 (1962.)

Elegija, za klarinet i klavir, op. 6 (1962.)

Duettino, za dva tenor-trombona, op. 7 (1962.)

Concertino, za flautu i gudače, op. 8 (1963.)

Varijacije za puhački kvartet, op. 11 (1963. – 1964.) – izvedeno na Radio Rijeci 1964.

Humoreska, za fagot i komorni orkestar, op. 12 (1964.) – praizvedba: Rijeka, 3. ožujka 1964.

Sonata za klavir, op. 15 (1964. – 1965.)

Fantasia capricciosa, za obou i klavir, op. 16 (1964.)

Divertimento, za puhački kvartet, op. 17 (1965.) – praizvedba: Rijeka, 20. lipnja 1965.

Druga sonata za klavir, op. 20 /1. stavak/ (1967.)

Revizije, redakcije i obradbe

Adelburg-Abramović, August: opera *Zrinyi*, uvertira; *Pjev mujezina* i arija *Jelene*

Bajamonti, Julije: *Requiem za Ruđera Boškovića*; više zborova, arija i duetā

Bellenghi, Giuseppe (obradio Blagoje Bersa): *Profumi orientali*, za gudački orkestar

Bersa, Blagoje: opera *Oganj*

Boich (Osor, 18. stoljeće): *Messa a due voci*

Bruno Bjelinski: *Simfonija ljeta*

Galich (?): *Kyrie* za sole, zbor i orkestar

Gotovac, Jakov: *Dubravka*, koncertna suita za orkestar i mješoviti zbor

Jarnović, Ivan: 13. i 14. koncert za violinu i orkestar

Klobučar, Anđelko: *Muzika za orgulje i orkestar*

Lisinski, Vatroslav: opera *Porin*; solo pjesme

Maček, Ivo: *Concertino* za klavir i komorni orkestar

Pejačević, Dora: Trio u D-duru, op. 15

Parać, Frano: *Missa Maruliana*

Polić, Milutin: *Suite fantastica*

Smareglia, Antonio: *Salve Regina* i *Ave Maria,* instrumentacija za glas i gudački orkestar

Sorkočević, Antun: psalam *Dixit Dominus*; Gudački kvartet u C-duru

Sorkočević, Luka: 8. simfonija; psalam *Babilonskijem nad riekama*

Stratico, Giuseppe Michele: dvije Trio sonate; Koncert za dvije violine i gudače u D-duru

Šulek, Stjepan: Četvrti klasični koncert

Zajc, Ivan pl.: opere *Lizinka*, *Zlatka*, *Ban Leget*, *Amelia*, *Prvi grijeh*

više skladbi iz zbirke don Nikole Udina-Algarottija

Muzikološki i stručni tekstovi

- O životu i djelu Antonia Smareglie, *Arti musices*, 8/2, 1977.

- Antonio Smareglia, compositore istriano, *La Batttana*, 1976.

- Le opere musicali di Giulio Bajamonti, *La Battana*, 1978.

- O vokalnim skladbama Lukše i Antuna Sorkočevića, u: *Luka & Antun Sorkočević*, Zagreb – Osor, 1981.

- Zandonai e Francesca da Rimini – alti e bassi di un incanto, u: *Quaderni Zandoniani*, Padova: Zanibon, 1990.

- Pittori fiamminghi nella produzione smaregliana e nel teatro musicale del suo tempo, u: *Antonio Smareglia e i pittori fiamminghi : atti del Convegno di studi su Antonio Smareglia, Trieste, 29 aprile 1991*, Milano: Sonzogno, 1996.

- Abramovićev *Zrinjski* : skica za predgovor budućoj glazbenoj analizi, *Kolo*, 8/4, 1998.

- Zajčeva *Amelia*, u: *Rani Zajc*, Rijeka: HNK Ivana pl. Zajca Rijeka, 1998.

- O Zajčevim operetama *Momci na brod* i *Majstorski hitac kod Kostajnice*, u: *Mladi Zajc*, Rijeka: Izdavački centar Rijeka, 2003.

- Preobražaj: posmrtni valcer jednom svjetonazoru , u: *Stanko Horvat*, Zagreb: Cantus, HDS, 2011.

- Suradnja s Julijem Bajamontijem, u: *Luka & Antun Sorkočević: diplomati i skladatelji*, Dubrovnik: Dubrovački muzeji, 2014.

- Razvoj glazbenih i scenskih izražajnih sredstava u opernom stvaralaštvu Ivana Zajca, u: *Ivan Zajc (1832-1914): glazbene migracije i kulturni transferi*, Zagreb: HMD, 2016.

- Stjepan Šulek kao profesor kompozicije, u: *Generacija 1914.*, Zagreb: HAZU, 2016.

- Giuseppe Verdi i Ivan Zajc. Pokušaj usporedbe karijera, razvoja i stilskih značajki, u: *Bitka kod Sigeta i Nikola Šubić Zrinski u umjetnosti*, Zagreb: HMD, 2018.

- niz glazbenih kritika, intervjua i komentara (*Studentski list*, *Telegram*, *Il Piccolo* /Trst/ i drugdje)

Tiskane skladbe

Introversioni, za violinu i gitaru, Zagreb: HDS, 1997. (Ars Croatica)

Inter arma narrant Musae, simfonijski torzo – partitura, Zagreb: HDS, 1997. (Ars Croatica)

Sonata za gitaru, Zagreb: Cantus, 2008.

Koncert za violu i gudački orkestar – partitura i klavirski izvadak, Zagreb: Cantus, 2017.

Snimljene skladbe

Vinjete, Janko i Marijan Kichl, u: *Janko Kichl i Marijan Kichl*, Zagreb: Jugoton, 1978. (gramofonska ploča)

Ča ti *vridi*, Klapa *Luka*, u: *Nove skladbe Omiš '96*, Zagreb: Orfej, 1996.

Plaidoyer pour Caliban, Zagrebački duo kontrabasista, u: *Zagrebački duo kontrabasista*, Zagreb: Cantus, 1998.

Introduzione, Passacaglia e Corale, Riječki komorni orkestar, dirigent David Stefanutti, u: *Od Zajca do naših dana*, Rijeka: Nema problema, 1999.

Introversioni, *Canti all'antica*, *Inter arma narrant Musae*, Sonata za gitaru, *Buona sera*; Maja Dešpalj-Begović, Darko Petrinjak, Janko Kichl, Đorđe Stanetti, Simfonijski orkestar HRT-a, u: *Zoran Juranić: Autorski album*, Zagreb: Cantus, 2009. (Hrvatski suvremeni skladatelji)

Skladbe (Robuschi, Anfossi, Dittersdorf, Pleyel) iz zbirke Udina Algarotti, Društveni orkestar HGZ-a, redakcija skladbi i dirigent: Zoran Juranić, u: *Muzika iz Algarottijeve zbirke II*, Zagreb: Hrvatski glazbeni zavod, 2009.

Sonata za gitaru, Darko Petrinjak, u: *Klobučar, Njirić, Papandopulo, Juranić*, Zagreb: Cantus, 2014.

Divertimento za puhački kvartet, *A Luca Sorgo*, Gudački kvartet, Koncert za violu i gudače, *Jesenji septet*, *Grabancijaš polka*, Renata Penezić, flauta; Dario Golčić, oboa; Bruno Phillip, klarinet; Žarko Perišić, fagot; Varaždinski komorni orkestar, Milan Čunko, viola; Zoran Juranić, dirigent; Gudački kvartet Sebastian; Septet Ad libitum, u: *Zoran Juranić: Pola stoljeća instrumentalne glazbe*, Zagreb: Cantus, 2018.

Divertimento za puhački kvartet, Renata Penezić, flauta, Dario Golčić, oboa, Bruno Philipp, klarinet, Žarko Periđić, fagot, u: *Zagrebački puhački trio: 50 godina*, Zagreb: Nota Bene, 2020.

Bagatelle za kućnu upotrebu, Hrvatski gitarski kvartet, u: *Bagatelle za kućnu upotrebu*, Zagreb: Cantus, 2022.

Životopisi izvođača

Sopranistica **Margareta Klobučar** (Sisak, 1977.) maturirala je solo pjevanje u klasi prof. Marice Pernar u Glazbenoj školi Frana Lhotke u Sisku. Od 1995. do 2001. studirala je solo pjevanje na Sveučilištu za glazbu i izvedbene umjetnosti u Beču u klasi prof. Franza Donnera te *Lied* i oratorij u klasi prof. Roberta Holla, a 2019. magistrirala je pjevanje u Grazu u klasi prof. Ulfa Bästleina. Osvojila je Prvu nagradu na uglednom natjecanju *Ferruccio Tagliavini* Deutschlandsbergu u Austriji (1998.) i bila finalistica međunarodnoga natjecanja *Belvedere* u Beču (1999.). Bila je solistica Opere u Grazu (2001. – 2015.), gdje je otpjevala više od 50 uloga (Serpetta, Adina, Euridika, Sophie, Norina, Adela, Zerbinetta, Zdenka, Olimpija, Violetta, Ilija, Gilda, Mimì, Liù, Belinda…). Od 2016. je slobodna umjetnica i vokalni pedagog, njeguje oratorijski repertoar i održava recitale pjesama čuvenih skladatelja. Redovito nastupa u raznim komornim ansambilma kao što su Capella lignum, Vienna Brass Quintett, Trio Rosenstern... Gostovala je u Beču, Berlinu, Dubaiju, Essenu, Hamburgu, Helsinkiju, Leipzigu, Nürnbergu, Pragu, Nancyju, Marseilleu, Trstu, Zürichu, Zagrebu, Skopju, Ljubljani, Mariboru, Grazu i surađivala sa dirigentima kao što su Fačini, Harnoncourt, Fedosejev, Jordan, Klobučar, Weigle, Repušić, Igrec i drugi.

Trio **Elogio** osnovala su 2009. godine trojica glazbenika školovanih u klasi prof. Darka Petrinjaka na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Petrit Çeku, Pedro Ribeiro Rodrigues i Tomislav Vukšić kroz ovaj sastav posežu za repertoarom koji nije pisan za gitaru, obrađujući djela velikih skladatelja, poput Beethovena, Mozarta i Schuberta. Istodobno, vrijednost Trija Elogio prepoznali su suvremeni skladatelji Gerard Drozd, Hugo Vasco Reis, Rafet Rudi i Krešimir Seletković posvetivši mu

svoje skladbe. Poseban doprinos očuvanju hrvatske kulturne baštine glazbenici su dali donatorskim koncertom za obnovu palače Gvozdanović, u organizaciji Muzeja za umjetnost i obrt i Hrvatske radiotelevizije. Snimku cijeloga koncerta izdala je diskografska kuća Orfej u DVD-formatu (2013.).

Trio Elogio ostvario je niz zapaženih koncerata diljem Hrvatske: Dubrovačke ljetne igre, Glazbene večeri u sv. Donatu, Samoborska glazbena jesen, Scena Amadeo, kao i važnih gostovanja u inozemstvu: Grachtenfestival, Wonderfeel (Nizozemska), Festival Internacional de Música de Marvão, Cistermusica (Portugal), ReMusica (Kosovo), Gliwicki Festiwal Gitarowy (Poljska), Alpenarte, La Guitarra Esencial, La Guitarra Erl (Austria) i Kyburgiade Festival (Švicarska). Na međunarodnim festivalima komorne glazbe Trio je ostvario uspješnu suradnju s vrhunskim glazbenicima, od kojih se izdvajaju: Santiago Cañon Valencia (violončelo), Sara Ferrandez (viola), Gili Schwarzman (flauta), Tanja Ruždjak (sopran) i Sebastian Manz (klarinet).

Album prvijenac, pod nazivom *Mozart / Ruždjak / Dvořák*, Trio je snimio ujesen 2019. godine u izdanju BuntArta.

Maroje Brčić (Dubrovnik, 1981.) diplomirao je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi prof. Darka Petrinjaka. Predaje gitaru na Umjetničkoj akademiji Sveučilišta u Splitu te često drži stručna predavanja i seminare. Njegovi učenici i studenti osvojili su preko stotinu prvih nagrada na državnim i uglednim međunarodnim natjecanjima. Na koncertnim je podijima više od trideset godina, a osim u domovini, nastupio je u Europi, Aziji i Sjevernoj Americi. Objavio je knjigu u kojoj obrađuje teme iz područja interpretacije i tehnike sviranja, a za diskografske kuće u Hrvatskoj i Austriji snimio je devet kompaktnih ploča i jedan DVD.

Iva Ljubičić Lukić (Split, 1985.) i **Kosjenka Turkulin** (Zagreb, 1985.), alumne Muzičke akademije u Zagrebu, istaknute su hrvatske pijanistice, obje s mnoštvom nastupa diljem Hrvatske i u inozemstvu. Kao duo djeluju od 2012. godine. Njihov repertoar obuhvaća niz djela od klasicizma do 21. stoljeća i uključuje najvažnije skladbe pisane za klavir četveroručno. Dosad su kao duo nastupile u brojnim gradovima diljem Hrvatske i inozemstva. Redovito surađuju s ansamblom Glazbene staze. Osnivačice su i umjetničke voditeljice Zagrebačkoga festivala klavirskih dua, koji se održava od 2016. i u okviru kojega, uz koncerte, redovito organiziraju stručne skupove i tribine. Praizvele su više djela hrvatskih autora (Z. Juranić, F. Parać, I. Končić) te su pokrenule i niz notnih izdanja Zagrebačkoga festivala klavirskih dua s djelima hrvatskih autora za taj sastav.

Bánk Harkay rođen je u Subotici, gdje 1987. završava srednju glazbenu školu. Za školovanja sudjeluje na raznim natjecanjima i smotrama glazbenih škola na kojima osvaja prve nagrade. Diplomirao je 1988. na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi prof. Prerada Detičeka. Tijekom studija prvonagrađen je na natjecanju učenika i studenata muzičkih škola i akademija te na natjecanju mladih umjetnika. Za studija sudjelovao je u radu raznih komornih ansambala i orkestara (Zagrebačka filharmonija, Simfonijski orkestar HRT-a, Hrvatski komorni orkestar), a 1989. i 1990. pohađao je majstorske tečajeve u Beču (Austrija) i Velenu (Njemačka) kod prof. Hermanna Baumanna. Dobitnik je rektorovih nagrada kao solist i kao član akademskog orkestra te nagrade HGZ-a. Zajedno s kolegama osnovao je Zagrebački puhački ansambl (1991.) s kojim postiže zapažene uspjehe u domovini i inozemstvu i s kojima objavljuje tri CD-a: *Summer music* (1999.), *In – Out* (2005.), *Mládí* (2006.), *Boris Papandopulo: Divertimenti pastorali* (2020.) te sa zapaženim uspjehom nastupa 2011. godine na Splitskom ljetu i Dubrovačkim ljetnim igrama, uz pijaniste Rubena Dalibaltayana i Stephena

Kovacevicha, u izvedbi Mozartova Kvinteta za klavir i puhački kvartet u Es-duru, KV 452. Sudjeluje također i na snimanju CD-a *Boris Papandopulo – Iz opusa* (2012.). Od 1993. prvi je hornist Simfonijskog orkestra HRT-a, a dvije godine poslije završava studij roga na Folkwang Hochschule u Essenu, u klasi prof. Hermanna Baumanna. Surađuje sa Zagrebačkim solistima i Zagrebačkom filharmonijom (od rujna 2006. do prosinca 2009. stalni je član njihova puhačkog okteta). Godine 2007. postaje docent na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, od 2015. u zvanju je izvanrednog profesora. Stalni je član Cantus Ansambla od njegova osnutka, surađuje s Hrvatskim baroknim ansamblom, a 2007. u Hrvatskom je glazbenom zavodu priredio recital *Rog u hrvatskoj glazbi*.

Filip Fak (Rijeka, 1983.) osnovno i srednje glazbeno obrazovanje stekao je u rodnome gradu, a studij klavira završava 2005. godine na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi prof. Đorđa Stanettija. Usavršavao se na Scholi Cantorum u Parizu u majstorskom razredu Eugena Indjica. Nastupao je kao solist i komorni muzičar u gotovo svim važnijim hrvatskim kulturnim centrima te u desetak europskih zemalja, SAD-u, Meksiku i Kini. Kao solist nastupio je s najuglednijim hrvatskim orkestrima i ansamblima (Zagrebačka filharmonija, Simfonijski orkestar HRT-a, Zagrebački solisti, Cantus Ansambl) pod dirigentskom palicom renomiranih dirigenata kao što su Klaus Arp, Pavle Dešpalj, Alun Francis, Aleksandar Marković, Adriano Martinolli, Luca Pfaff, Aleksandar Kalajdžić i drugi. Održao je niz zapaženih recitala i komornih nastupa u suradnji s istaknutim solistima i ansamblima, gostujući na manifestacijama kao što su Majstorski ciklus HRT-a, Muzički biennale Zagreb, Dubrovačke ljetne igre, Osorske glazbene večeri, Festival *Diapason*, Glazbene večeri u sv. Donatu, Festival sv. Marka, Zajčevi dani itd. Tijekom posljednjih godina razvio je opsežnu koncertnu djelatnost u području komorne glazbe, surađujući pritom u prvom redu s mnogim istaknutim

hrvatskim pjevačima. Također, suosnivač je Riječkog klavirskog trija, s kojim je između ostalog prošle kalendarske godine ostvario uspješnu turneju u NR Kini. Od 2017. godine postaje prvi stalni pijanist Zagrebačke filharmonije. U svome repertoaru posebnu pozornost posvećuje izvedbama suvremenih autora, redovito izvodi i skladbe hrvatskih autora, što dokazuje i veći broj zvučnih zapisa ostvaren za arhiv HRT-a kao i recentne snimke objavljene na nosačima zvuka u izdanju kuće Cantus. Od nagrada koje je osvojio ističu se Nagrada *Darko Lukić*, Nagrada Grada Samobora, prva i posebna nagrada na natjecanju *Ivan Zajc*, Grand Prix Lions Cluba, posebna nagrada EPTA-e te niz prvih nagrada na državnim natjecanjima HDGPP-a. Za uspjehe tijekom studija primio je i Rektorovu nagradu Sveučilišta u Zagrebu. Osim pijanizmom, Filip Fak bavi se i skladanjem. Od 2009. godine stalno je zaposlen na riječkom područnom odsjeku Muzičke akademije Zagreb, isprva kao umjetnički suradnik na pjevačkom, a zatim i kao profesor na klavirskom odsjeku. Od 2014. godine predaje na matičnoj instituciji Muzičke akademije u Zagrebu, gdje je nedavno izabran u zvanje docenta.

Davorin Brozić (Karlovac, 1976.) odrastao je i školovao se u rodnom gradu. Nakon studija na Muzičkoj akademiji u Zagrebu usavršavao se u New Yorku, Ženevi i Milanu. Njegovi mentori, između ostalih, bili su Charles Neidich, Gianluigi Gelmetti i Uroš Lajovic. Od 2007. do 2019. djelovao je kao prvi klarinetist Opere Hrvatskoga narodnoga kazališta u Zagrebu. Prije toga, tijekom višegodišnjeg boravka u Švicarskoj, radio je kao prvi klarinetist Ženevskog komornog orkestra te kao član ansambla za novu glazbu Contrechamps. Pedagoškom djelatnošću bavi se od 2009. kao docent na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, a 2019. godine radio je kao gostujući profesor na Akademiji za glazbu u Ljubljani. Osim solističkih nastupa u izvedbama koncerata za klarinet Kaije Saariaho, Beneta Casablancasa i Stjepana Šuleka, održao je niz komornih recitala u suradnji s istaknutim

glazbenicima, gostujući na manifestacijama kao što su Osorske glazbene večeri, Samoborska glazbena jesen, Majstorski ciklus HRT-a, Lisinski subotom i Muzički biennale Zagreb. Brozić je komorne skladbe iz hrvatske glazbene baštine zabilježio na nosačima zvuka izdavačke kuće Cantus te na snimkama Hrvatskoga radija. Osim toga, bio je suosnivač i realizator Festivala komorne glazbe Diapason, koji se od 2009. do 2018. održavao u Hrvatskome glazbenom zavodu. Posljednjih godina na hrvatskoj se glazbenoj sceni predstavio kao dirigent.

Nakladnici:
Hrvatsko društvo skladatelja
Cantus d.o.o.

Za nakladnika:
Antun Tomislav Šaban
Mirjana Matić

Autorica teksta:
Tatjana Čunko

Urednice:
Tatjana Čunko i Marija Saraga

Lektorica:
Mirna Vaupotić Murati

Likovna i grafička oprema:
Bojan Gagić

Tisak:
New Flyer d.o.o.

Zagreb, 2022.